

Thunbergia heet de plant naar C. P. THUNBERG († 1822), hoogleeraar te Upsala, die vele botanische reizen deed. Hij bezocht o.a. de Kaap, Java en Japan.

Voor het determineren der 8 Javaansche soorten van *Thunbergia* geven we in de volgende aflevering een tabel.

B.

HET KONSERVEREN VAN DIEREN.

(3^e GEDEELTE).

Bij de *Ophidia* of *Slangen* gaat men op dezelfde wijze te werk als bij de andere reptielen; kleinere exemplaren spuit men alleen door de anus in, grotere moeten op meerdere plaatsen van het lichaam en eveneens door de anus in de staart een injectie krijgen. Bij deze laatste manipulatie worden dikwijls de genitalien uit de anus geperst, wat echter geen bezwaar is.

Dadelik na het inspuiten rolt men de slang in regelmatig naast elkaar liggende windingen op een stuk bamboe van passende dikte en bindt alles niet te strak vast, liefst met een strook katoen, daar touw insnijdingen maakt. Met een pincet opent men de bek en duwt daarin een prop papier, zodat de bek opengesperd blijft.

Nadat de aldus opgerolde slang een dag in alkohol van 70% gelegen heeft, kan men ze van de bamboe verwijderen en zal zij de opgerolde vorm behouden. Een aldus netjes in windingen opgerolde slang kan later in een betrekkelijk klein cylinderglas ondergebracht worden, terwijl slangen, die men zonder die voorzorgen heeft laten verstijven, onnodig veel ruimte innemen en soms slechts met moeite in een flakon gaan. Bij slangen, die niet ingespoten zijnde in alkohol bewaard worden, laat door inwendige rotting de huid dikwijls op vele plaatsen los. Het openhouden van de bek dient er toe, een later onderzoek van de tanden te vergemakkeliken.

Bij het openen van de bek en het inbrengen van de papierprop bediene men zich steeds van een pincet, daar een verwonding aan de giff tanden, ook bij een reeds dode slang, onaangename zo niet noodlottige gevolgen kan hebben.

Grote slangen b.v. van $2\frac{1}{2}$ tot $3\frac{1}{2}$ M. zijn op reis soms moeilijk in alkohol onder te brengen, daar men gewoonlijk niet zulke grote hoeveelheden van de vloeistof kan meenemen. Zulke grote dieren spuit men met een *flinke hoeveelheid* alkohol-formaline-mengsel op verschillende plaatsen in, legt ze daarna dadelik (dus nog vòòr het begin der verstijving) in regelmatige windingen in een petroleumblik, waarvan de bovenkant open is en dat met een deksel met brede rand gesloten kan worden. De tussenruimten vult men met houtwol of stroo op en begiet alles met een kleine hoeveelheid alkohol, waartoe men oude, slap geworden vloeistof kan gebruiken. Later moet men af en toe wat alkohol bijvoegen ter vervanging van het verdampde gedeelte. Aldus kan men grote slangen maanden lang goed houden, totdat men in de gelegenheid is het dier in een dicht gesoldeerd blik onder te brengen. Ook dan is het geheel overbodig, het blik geheel met alkohol te vullen; men kan volstaan met een geringe hoeveelheid, b.v. 2 liter op een petroleumblik.

Slangen langer dan $3\frac{1}{2}$ M. en andere grote reptielen, b.v. *Varanidae* (hier leguanen genoemd) en krokodillen zijn niet in petroleumblikken onder te brengen. Men moet zulke dieren villen. De huiden legt men eerst een dag in alkohol van 50%, en eerst daarna in die van 70%; ze zouden te hard worden voor 't prepareren, als men ze dadelik in alkohol van 70% wilde brengen.

Ook kan men ze met zout en aluin behandelen evenals zoogdierhuiden.

Het is van zeer veel belang om vòòr het villen van grote reptielen precies de lengte op te nemen en die op het etiket te vermelden.

Het prepareren van krokodillen is aan veel bezwaren onderhevig. Het villen is geen gemakkelijk werk door de enorme hoeveelheid pezen, die op vele plaatsen onder de dikke huid liggen. De huid van de kop is aan de schedel vastgegroeid en kan daarvan niet losgeprepareerd worden. Men vilt dus eerst de huid van de romp, poten en staart los, en scheidt de kop van 't lichaam, doch niet te dicht bij de schedelrand. Er moet achter de kop nog een strook huid van een handbreedte blijven zitten, omdat anders later het aan elkaar zetten moeilijkheden oplevert. Het vel van de romp wordt aan de vleeszijde met mes en schrapijzer zorgvuldig gereinigd; de kammen en hoornknobbels op rug en staart moeten, van binnen uit, diep ingesneden, doch daarbij de opperhuid niet *doorgesneden* worden.

Daarna behandelt men het vel als een zoogdierhuid met zout en aluin en let er vooral op, alle insnijdingen in de kammen en hoornknobbels goed daarmee te vullen. De kop veroorzaakt veel last en men zal dikwijls, niettegenstaande alle voorzorgen, toch teleurstellingen ondervinden. Het vlees aan de kop verwijdert men zo veel mogelijk uit alle holten en gaten; de hersens haalt men met een haak uit het achterhoofdsgat. De tong, die in de onderkaak is vastgegroeid, moet geheel verwijderd worden. Met een injectiespuit met extra dikke naald injecteert men bij de oogleden, neusgaten en andere lederachtig zachte delen een mengsel van 50 delen alkohol van 90% en 50 delen formaline.

Daar de huid zeer taai is, kost dit inspuiten grote moeite. Nu moet de kop zo spoedig mogelijk in de felle zon gedroogd worden, wat alleen in tijden van grote droogte en veel zonneschijn gelukt; daarbij moet de kop telkens gekeerd worden. Bij bewolkte lucht of vochtige atmosfeer gaat de huid in rotting over. Onder zulke omstandigheden doet men beter het drogen niet te beproeven, doch de kop in een oplossing van 90 delen alkohol van 90% en 10 delen formaline te leggen. Men giet hiervan de nodige hoeveelheid in een van boven open petroleumblik en zet de kop (die bij een flinke krokodil wel twee maal zo lang is als een petroleumblik) eerst met het achtereind in de vloeistof. Na een uur keert men de kop om en zo vervolgens gedurende een gehele dag. Heeft men een of ander reservoir ter beschikking, waarin de kop in zijn geheel onder de vloeistof gedompeld kan worden, dan is dit natuurlijk te verkiezen.

Na de indompeling wordt de kop in de zon gedroogd. Ook bij dèze methode komt 't dikwijls voor, dat op enige plekken de huid toch gaat rotten, waardoor de schilden loslaten. Zodra men dit aan het opbollen van de huid bemerkt, spuit men op die plaatsen onverdunde formaline in. De schilden, die losgerot zijn, bewaart men in een glazen buisje met wat alkohol; ze kunnen later bij het opzetten van het dier op de huid geplakt worden. Uit het bovenstaande zal men kunnen opmaken, dat het prepareren van een krokodil niet altijd tot bevredigende resultaten leidt.

Schildpadden (Chelonia) zijn zeer lastig te doden, als men ze ongeschonden wil bewaren. Het spoedigst treedt de dood in, als men middels een injectiespuit met een lange, stevige naald een injectie maakt met alkohol van 90%. Men steekt de naald tussen kop en voorpoot tot aan de hartstreek en injecteert dan een volle spuit. Hebben alle levenstekenen opgehouden, dan spuit men een flinke hoeveelheid alkohol-formaline-mengsel op verschillende plaatsen in, en wel zò veel, dat de kop en poten door de inwendige drukking naar buiten treden. Soms is de kop binnenin vastgeklemd en moet men hem met de vingers er uit

trekken nog voordat de weefsels verstijfd zijn. De aldus geprepareerde schildpadden kunnen evenals grote slangen met zeer weinig alcohol voorlopig bewaard worden

(Wordt vervolgd).

EDW. JACOBSON.

WAAR BLIJVEN DE LIJKEN VAN DE GROTE ZOOGDIEREN, DIE VAN OUDERDOM STERVEN?

Op de vraag door de Heer JACOBSON in de laatste aflevering van *de Trop. Natuur* gesteld: „waar blijven al de oude, versleten piano's”, zou als antwoord kunnen worden gegeven: „zij worden voor een prijke van de hand gedaan, daarna weer opgelapt en voor nieuw verkocht,” zo ging 't voor zover ik na kan gaan ten minste met de mijne! Maar dat is geen antwoord op de vraag, die hierboven gesteld is over 't lot van de gestorven grote zoogdieren.

De Heer JACOBSON schrijft, dat hij nog nooit het lijk, ja zelfs het skelet gevonden heeft van een groot zoogdier, dat op natuurlijke wijze aan zijn eind is gekomen. Wat bedoelt men eigenlijk met dat op natuurlijke wijze. Als de herten of varkens door een panter gedood worden, dan is dat toch een natuurlijke dood. Wanneer er mee bedoeld wordt, door ouderdoms zwakte gestorven dieren, dan zal men wel kunnen zeggen, dat dit slechts bij uitzondering het geval zal zijn, gewoonlijk zullen ze bij verzwakking wel een prooi van andere dieren worden.

Het is wel toevallig, dat ik zelf, die veel minder gezworven heb helaas, dan de Heer JACOBSON, eens zo'n dood zoogdier gevonden heb en gedurende enkele weken kon ik het opruimingsproces vrijwel volgen. Ik wist toen ter tijd niet, dat het iets bijzonders was, anders had ik er nog wel beter op gelet.

Wij logeerden een paar jaren geleden in een pasangrahan op de Moeria, een der merkwaardigste en grilligste bergen van Java. Met de kebon en de koelies maakte ik geregeld tochten en op een der eerste dagen kwamen wij in een zeer diep ravijn met bijna loodrechte wanden. In het midden stroomde een vrij brede kali en daarlangs bleef een strook van enkele tientallen meters over, met dicht oerbos begroeid. Veel hoog geboomte en de gewone sappige ravijnplanten.

Het was er koel en de lucht zuiver. Maar na enige tijd werd de atmosfeer minder aangenaam en een paar meter verder gekomen, heerste er een ondraaglike stank. Ik dacht eerst aan een reuzen *amorphophallus*, maar dat was wel onwaarschijnlijk, omdat het in de morgenuren was en al zoekende en met recht al snuffelende, stuitten wij op het kadaver van een groot wild varken, dat tussen de planten op zij lag. De planten zagen er ongeschonden uit. Van een gevecht was niets te bespeuren en het varken vertoonde ook geen tekenen van geweldpleging. Veel grote vleesvliegen zaten op het lijk. Ik moet bekennen, dat ik spoedig de ruimte koos en mij verder onledig hield met het verzamelen van planten langs de frisse kalioever.

Ongeveer anderhalve week later voerde de weg weer naar dezelfde plek. Van de stank was in de verte niets meer te bespeuren. Nieuwsgierig zocht ik een weg naar de plek waar 't kadaver lag en vond 't ook. Maar de buik was opengescheurd, het vel op allerlei plaatsen gebarsten en daaronder was een gewriemel van duizenden en duizenden vliegenmaden. Je zag meer larven, dan vlees of ingewanden. Het was een griezellig gezicht en 't meeste indruk maakte op mij de vreemde lucht, die in de omgeving van het dier te